

відкритість і волю до продовження тих дій, що були намічені. І наскільки я знаю, чергові два томи вже у процесі підготовки».

14 грудня 2010 р. у Києві, в Інституті політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса Національної академії наук України також відбулася презентація 8-го тому спільної польсько-української видавничої серії.

Олександр Іщук

Презентація анотованого довідника «Голодомор 1932–1933 рр. в Україні за документами ГДА СБУ»

26 листопада 2010 р. у бібліотеці Тетяни та Омеляна Антоновичів Національного університету «Києво-Могилянська академія» відбулася презентація нового видання Галузевого державного архіву Служби безпеки України — анотованого довідника *«Голодомор 1932–1933 рр. в Україні за документами ГДА СБУ»* (упорядники В. Даниленко, Л. Аулова, В. Лавренюк. – Л.: Центр досліджень визвольного руху, 2010. – 472 с.).

Участь у заході взяли понад 80 відвідувачів, серед яких студенти Національного університету «Києво-Могилянська академія», науковці, громадські діячі, журналісти. Захід висвітлювали кореспонденти телевізійних каналів, журналісти з «Радіо Свобода», Бі-Бі-Сі, УНІАН та інших ЗМІ.

Організатори наголосили на важливості презентованого видання, яке було першим узагальнюючим анотованим довідником документів ГДА СБУ про Голодомор 1932–1933 рр. Завдяки цій книзі читач може побачити, які різновиди документів про події тих років зберігаються в архіві, їх інформативний потенціал. Видання, безсумнівно, стане у пригоді професійним історикам, студентам і всім, хто цікавиться історією України ХХ ст.

Доктор історичних наук Василь Марочко, відповідальний редактор книги, відзначив важливість уміщених у ній анотацій документів для української історичної науки, наголосивши на необхідності подальшої систематизації та узагальнення збереженої інформації про Голодомор 1932–1933 рр. Доповідач зазначив, що подібна робота вже багато років здійснювалася Інститутом історії України НАНУ, Українським інститутом національної пам'яті, навчальними закладами та окремими дослідниками в різних регіонах нашої країни. Результатом цієї діяльності стало видання сотень книг і тисяч статей. Однак зарано вважати цю роботу завершеною, адже ще не обстежено матеріали багатьох обласних державних і відомчих архівів, не опубліковано цікаві спогади сучасників подій. В. Марочко підсумував, що вивчення подій Голодомору 1932–1933 рр. залишається одним із найважливіших питань для дослідників української історії ХХ ст.

Відповідальний упорядник книги, доктор історичних наук Василь Даниленко розповів про підготовку видання і його зміст, акцентувавши увагу присутніх на найбільш цікавих документах, чимало з яких було вперше введено до наукового обігу. Доповідач детально розповів про особливості анотацій до архівних кримінальних справ, оперативних і звітних документів, повідомлень КДБ УРСР щодо недопущення поширення правдивої інформації про Голодомор за кордоном. В. Даниленко зазначив, що загалом у довіднику вміщено анотації до 420 документів, а також іменний та географічний покажчики, що дозволяють встановити осіб, які стали жертвами геноциду, організаторів і виконавців цього злочину, а також населені пункти, які постраждали від Голодомору. На завершення доповідач подякував усім організаціям, за допомоги яких було підготовлено та опубліковано книгу — Центру досліджень визвольного руху

(ЦДВР), Інституту історії України й Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, Фондації вивчення українського геноциду, Світовому конгресу українців, Конгресу українців Канади, Українському конгресовому комітету Америки, Союзу українських організацій Австралії.

Презентація книги отримала значний резонанс у ЗМІ, відео сюжету про неї були продемонстровані на телебаченні, у мережі Інтернет з'явилося понад 100 статей-оглядів на найбільш відомих українських веб-сайтах.

Впродовж листопада-грудня 2010 р. співробітники ЦДВР провели презентацію книги «Голодомор 1932–1933 рр. в Україні за документами ГДА СБУ» у Чернігові, Житомирі, Харкові, Сумах та Львові.

Підсумовуючи, слід зазначити, що видання анотованого довідника «Голодомор 1932–1933 рр. в Україні за документами ГДА СБУ» сприятиме подальшим дослідженням трагічних подій початку 1930-х рр. та оприлюдненню маловідомих документів.

КНИЖКОВА ПОЛИЦЯ

**Керівники української зовнішньої розвідки /Авт.-упоряд.:
В. Д. Хоменко, О. В. Скрипник, І. М. Шиденко, І. В. Білокінь,
В. О. Романюк. – Київ: «Ярославів Вал», 2010. – 176 с.**

У книзі використано матеріали Галузевого державного архіву Служби зовнішньої розвідки України, Галузевого державного архіву Служби безпеки України, Центрального державного архіву вищих органів влади і управління України, Служби зовнішньої розвідки Російської Федерації.

У дослідженні вперше зібрано й систематизовано інформацію про керівників української зовнішньої розвідки від часів утворення і діяльності національних розвідувальних структур 1917–1921 рр. до сьогодення. Залучення великого масиву раніше невідомих архівних матеріалів і документальних джерел дає змогу відтворити інформацію про тих, хто в різні історичні періоди стояв на чолі підрозділів зовнішньої розвідки в Україні, відповідав за особливий і специфічний напрям діяльності спеціальних служб, робив свій внесок у становлення, розвиток, зміцнення зовнішньої розвідки, зростання її авторитету.

Видання розраховане на істориків, професіоналів і ветеранів спецслужб і всіх тих, хто цікавиться маловідомими сторінками української історії.

